

Հավելված N 5
Հայաստանի Հանրապետության
տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարի
2020 թվականի -----ի
N ----- հրամանի

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶԻ

2017-2025 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ

Ռ Ա Ջ Մ Ա Վ Ա Ր ՈՒ Թ Յ Ա Ն

2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐ



ՎԱՆԱՁՈՐ - 2020

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հապավումների ցանկ Ներածություն

1. Աղքատության գնահատումը մարզում
2. Արդյունաբերություն, ՓՄՁ, Մասնավոր հատված, Տեղեկատվական կենտրոն
 - 2.1 Արդյունաբերություն եւ մասնավոր հատված զարգացում
 - 2.2 Փոքր եւ միջին ձեռներեցություն
 - 2.3 Տեղեկատվական Տեխնոլոգիաներ
 - 2.4 Զբոսաշրջություն
3. Գյուղատնտեսություն
4. Բնապահպանություն
5. Սոցիալական ոլորտներ
 - 5.1 Կրթություն
 - 5.2 Մշակույթ, սպորտ եւ երիտասարդության հարցեր
 - 5.3 Առողջապահություն
 - 4.4 Սոցիալական պաշտպանություն
6. Ենթակառուցվածքներ
 - 6.1 Տրանսպորտ եւ ճանապարհաշինություն
 - 6.2 Զրամատակարարում և ջրահեռացում
 - 6.3 Գազամատակարարում (գազիֆիկացում)
 - 6.4 Էներգետիկա
7. Քաղաքաշինություն
8. Տարածքային կառավարում
 - 8.2 Տեղական ինքնակառավարում
 - 8.3 Քաղհասարակություն
 - 8.4 Արտակարգ իրավիճակներ, բնակչության և տարածքների պաշտպանություն
9. Մշտադիտարկում
10. Ֆինանսավորում

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1 – ՀՀ Լոռու մարզի 2020թ.-ի գործունեության ծրագրի տրամաբանական հենք

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2 - ՀՀ Լոռու մարզի 2020թ.-ի գործունեության ծրագրով նախատեսված ֆինանսավորումն ըստ միջոցառումների

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3 - ՀՀ Լոռու մարզի 2020թ.-ի գործունեության ծրագրով նախատեսված ֆինանսավորումն ըստ աղբյուրների

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

ՀՀ	Հայաստանի Հանրապետություն
ՀՀՌ	Հայաստանի զարգացման ռազմավարություն
ՀՏՀՌ	Հայաստանի տարածքային զարգացման ռազմավարություն
ՀՏՀՀ	Հայաստանի տարածքային զարգացման հիմնադրամ
ԵՄ	Եվրոպական Միություն
ՀՆԱ	Համախառն ներքին արդյունք
ՏԻՄ	Տեղական ինքնակառավարման մարմին
ՄԳ	Մոնիտորինգ և գնահատում
ԱՎԾ	Ազգային վիճակագրական ծառայություն
ՍՊԸ	Սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերություն
ՏԻՄ	Տեղական ինքնակառավարման մարմիններ
ՏՀ	Տարածքային զարգացում
ՏՀՌ	Տարածքային զարգացման ռազմավարություն
ՄՀՌ	Մարզի զարգացման ռազմավարություն
ՖՀ ՊԱԿԱ	Ֆրանսիայի Հանրապետության Պրովանս Ալպեր Լազուրի Ափ Ռեգիոն
ՓՄՁ ԶԱԿ	Փոքր և միջին ձեռներեցության զարգացման ազգային կենտրոն
ԳԾ	Գործունեության ծրագիր

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիրը մշակվել է ՀՀ կառավարության 2017թ. հուլիսի 6-ի նիստի թիվ 29 արձանագրային որոշմամբ հաստատված ՀՀ Լոռու մարզի 2017-2025թթ. զարգացման ռազմավարության (ՄՀՌ) հիման վրա: Գործունեության ծրագրում ներառվել են ՀՀ կառավարության 2017 թվականի դեկտեմբերի 7-ին կայացած նիստի N 29.7/[431977]-17 N51 արձանագրությամբ տրված հանձնարարականի ցուցանիշներն ու ուղղությունները, ինչպես նաև հաշվի են առնվել ՀՀ ՏԿՀ նախարարության կողմից մշակված «ՀՀ մարզպետների կողմից կատարված աշխատանքների գնահատման չափորոշիչները»:

2020թ.-ի գործունեության ծրագիրը նպաստելու է ՄՀՌ-ով սահմանված նպատակների եւ գերակայությունների իրականացմանը: Տարեկան ծրագրում ներառված են 2020 թվականի ՀՀ պետական բյուջեի, համայնքային բյուջեի, մասնավոր ներդրումներով, դոնորներով, միջազգային և այլ կազմակերպությունների կողմից Լոռու մարզում ընթացիկ տարում նախատեսվող ներդրումային ծրագրերը: Ոլորտների «տրամաբանական հենք»-ով նախանշված են հիմնական ծրագրային միջոցառումները, որոնց մշտադիտարկման աշխատանքները կիրականացվեն ՀՀ Լոռու մարզպետարանի կողմից:

ՄՀՌ-ով սահմանվել է մարզի զարգացման տեսլականը, այն է՝ ունենալ բազմաճյուղ, զարգացած արդյունաբերություն, արդիականացված գյուղատնտեսություն և զարգացած զբոսաշրջություն, ՏՏ ոլորտ:

2020թ.-ի գործունեության ծրագրի հիմքում ընկած է ՄՀՌ-ի նպատակները՝

- 1) մարզի տնտեսական աճի ապահովում
- 2) մարզի երեք տարածաշրջանների համաչափ զարգացման ապահովում
- 3) տարածքային և տեղական զարգացման կառավարման կարողությունների և համակարգերի զարգացում

ՄՀՌ հիմնական գերակայություններն են

- 1) արտահանմանը միտված արդյունաբերության զարգացում
- 2) ինտենսիվ գյուղատնտեսության զարգացում
- 3) մշակութային, գյուղական տուրիզմի զարգացում

Լոռու ՄՀՌ-ի 2020թ.-ի գործունեության ծրագրի իրագործման արդյունքում ակնկալվում է ստանալ հետևյալ հիմնական արդյունքները՝

- ✓ Մարզի մեկ շնչի հաշվով ՀՆԱ-ի աճ
- ✓ Ոչ գյուղատնտեսական ֆորմալ զբաղվածների թվի աճ
- ✓ Ակտիվ կազմակերպությունների թվի ավելացում

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

- ✓ Գործազրկության մակարդակի նվազեցում
- ✓ Աղքատության մակարդակի նվազեցում
- ✓ Նորագույն տեխնոլոգիաների ոլորտի մասնագետների ավելացում
- ✓ Մարզային վարչակազմերի բարձրագույն կրթությամբ աշխատակիցների աճ
- ✓ Մարզային և համայնքային աշխատողների վերապատրաստման ծրագրերի իրականացում՝ նվիրված մարզային/տեղական զարգացմանը

Սույն փաստաթղթի կազմման հիմնական նպատակներն են՝

- նկարագրել ՄԶՌ-ի գերակայություններին եւ նպատակներին հասնելու 2020թ.-ին իրականացվելիք միջոցառումները
- ներառել միջոցառումների իրականացման ցուցանիշները և արդյունքները տրամաբանական հենքում
- համադրել իրականացվելիք միջոցառումներն ըստ ոլորտների եւ ֆինանսական աղբյուրների.

1. ԱՂՔԱՏՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ ՄԱՐԶՈՒՄ

Լոռու մարզի 2017-2025թթ. զարգացման ռազմավարությունում բավարար կերպով գնահատված է աղքատության մակարդակը մարզում, այն կազմում է.

Տարեթիվ/մակարդակ	Աղքատության	Ծայրահեղ աղքատության	Գործազրկություն
2020թ. կանխապեսում	28.5%	1.9%	12.3

Տնտեսության մեջ ներդրումների ներգրավմամբ ստեղծել նոր աշխատատեղեր, իջեցնելու աղքատության մակարդակը:

Մարզում աղքատությունը եւ գործազրկության ցածր մակարդակը պայմանավորող հիմնական գործոնները մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման խոչընդոտներն են, որոնց հիման վրա նախանշվել են աղքատության հաղթահարման ռազմավարությունն ու համապատասխան միջոցառումները:

2. ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆ, ՓՄՁ, ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՏՎԱԾ, ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐ

Արդյունաբերության, Փոքր և միջին ձեռնարկատիրության, ինչպես նաև մասնավոր հատվածի զարգացումը մարզում աղքատության կրճատման և տնտեսական զարգացման ամենակարևոր ուղղություններից մեկն է: Այս կապակցությամբ ՄՁՌ-ով առաջարկվում է բիզնես պլանավորման և կառավարման տարածաշրջանային հատուկ մոտեցումների կիրառման միջոցով մարզում բարձրացնել գործարար ակտիվությունը, հատուկ ուշադրություն դարձնելով արտահանմանն ուղղված արդյունաբերության զարգացմանը, մասնավորապես՝ հանքարդյունաբերությանը, թեթև և սննդի արդյունաբերությանն ու ՏՏ ոլորտին:

Մարզում ոլորտի հիմնախնդիրից է հանդիսանում հանքարդյունաբերության խոշոր ձեռնարկությունների փակումը, դրանց գործարկումը պահանջվում է օրինականության սահմաններում: Լուրջ խնդիր է մնացել նաեւ մեքենաշինության եւ թեթեւ արդյունաբերության գործող կազմակերպությունները, որոնք աշխատում են հիմնականում իրենց հզորությունների 15-30% սահմաններում, ունեն վերազինման կարիք նոր սարքավորումներով և տեխնիկայով, ինչպես նաև նոր շուկաների բացահայտման:

Մասնավոր հատվածի զարգացման հիմնախնդիրների վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ մարզի տնտեսության զարգացման համար անհրաժեշտություն է ՓՄՁ-ներին ցուցաբերվող աջակցությունը, առանձին ոլորտների և տարածաշրջանների մակարդակով անցում կատարել մասնավոր հատվածի զարգացման ծրագրային միջոցառումների իրականացմանը, համայնք-մասնավոր հատված համագործակցությանը, մարզի տնտեսության մեջ նոր տեխնոլոգիաների կիրառումը, նոր համատեղ ձեռնարկությունների եւ ներդրումների ապահովումը:

2020թ.-ին մարզի համար շարունակում է առաջնային համարվել արտահանող արդյունաբերական ոլորտների զարգացումը եւ արտադրության ծավալների աճը:

Մարզում կիրականացվեն միջոցառումներ, որոնց արդյունքում փոքր եւ միջին ձեռնարկությունների կողմից թողարկվող արտադրանքի տեսակարար կշիռը 2020թ.-ին արդյունաբերական արտադրանքում կբարձրանա 1.8%-ով:

2020թ.-ին Լոռու մարզում Արդյունաբերություն, ՓՄՁ, մասնավոր հատված, ՏՏ եւ զբոսաշրջություն ոլորտում նախատեսված ներդրումների ծավալը նախատեսվում է **1,554,020.20 հազ** դրամ, որի արդյունքում ակնկալվում է ձեռնարկությունների թվի եւ 470 նոր աշխատատեղերի ավելացում:

2.1 Արդյունաբերություն եւ մասնավոր հատվածի զարգացում

ՀՀ Լոռու մարզի տնտեսության առաջատար ճյուղն է արդյունաբերությունը, որի հիմնական ուղղությունները հանքագործական և մշակող արդյունաբերություններն են (մասնավորապես՝ մետաղագործական, սննդի և թեթև, այդ թվում՝ Վանաձորում՝ թեթև արդյունաբերությունը և

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

մեքենաշինությունը, Ստեփանավանում, Տաշիրում և Սպիտակում՝ սննդի արդյունաբերությունը):

2020 թվականի համար մարզի արդյունաբերության գերակա ճյուղերում մասնավոր ընկերությունների, ներդրողների և ֆինանսական կառույցների կողմից նախատեսվել է.

❖ Հանքարդյունաբերություն **120,0 մլն դրամ**

❖ Մշակող արդյունաբերություն եւ այլ **1,0 մլրդ դրամ**

«Ախթալայի ԼՀԿ» ՓԲԸ-ն 2020թ.-ին նախատեսում է 12.0 մլն դրամի ներդրում, որի արդյունքում տարեվերջին կապահովեն կայուն աշխատատեղեր՝ մոտ 20:

Իրանական «Ռադ սանե Վաշամիր գրուպ» ՍՊԸ-ն 2018թ.-ին մարզկենտրոնում ավարտեց գազաբալունների և կարբոնի գործարանի կառուցումը: Այդ ՍՊԸ-ի ներդրումների ծավալը 2019թ.-ին կազմել է 3.1մլրդ դրամ, 2020 թվականին նախատեսվում է 1.0 մլրդ դրամի ներդրումներ և շուրջ 20 նոր աշխատատեղ:

Նախատեսվում է Ստեփանավան համայնքի Կաթնաջուր համայնքում չինական ներդրողների կողմից հիմնել <<Նյու Իդա>> Ջրի շշալցման արտադրամաս, 2020թ նախատեսվող 1,0մլն դրամ ներդրմամբ, որի արդյունքում կստեղծվի 20 նոր աշխատատեղ:

Աստղիկ բարեգործական հիմնադրամի կողմից Կուրթան համայնքում նախատեսվում է հիմնել կարի արտադրամաս: Արտադրամասը նախատեսում է ստեղծել նախնական 10 աշխատատեղ, ծրագրի արժեքն է 8,6 մլն դրամ դրամ:

2.2 Փոքր և միջին ձեռներեցություն

Հայաստանի ՓՄՁ ԶԱԿ-ի կողմից 2020 թվականի ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել սկսնակ գործարարների ձեռներեցությանն աջակցության առնվազն 2 դասընթաց, որոնց կմասնակցեն 30-40 սկսնակ գործարարներ:

Նախատեսվում է 8-10 ՓՄՁ սուբյեկտի տրամադրել ֆինանսական աջակցություն՝ շուրջ 30-40 մլն ՀՀ դրամի վարկային երաշխավորության տեսքով:

Զբաղվածության մարզային գրասենյակների միջոցով 2020թ.-ին մարզում կիրականացվեն գործատուներին աջակցման ծրագրեր ավելի քան 261.2 մլն դրամ արժողությամբ, այդ թվում՝

- ✓ Աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց փոքր ձեռնարկատիրական գործունեության աջակցության տրամադրում
- ✓ Աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց աշխատանքային ունակությունների և կարողությունների ձեռքբերման համար միանվագ փոխհատուցում գործատուին
- ✓ Սեզոնային զբաղվածության խթանման միջոցով գյուղացիական տնտեսությանն աջակցության տրամադրում

2.3 Տեղեկատվական Տեխնոլոգիաներ

<< Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

ՀՀ կառավարության 2014թ. փետրվարի 13-ի N 227-Ա որոշման համաձայն Ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամը (ՁԻՀ) ստանձնեց Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոնի (ՎՏԿ) գլխավոր օպերատորի պարտականությունները: ՎՏԿ-ն իր գործունեությունը ծավալում է երեք հիմնական ուղղություններով՝

1. Մասնագիտական կարողությունների զարգացում,
2. Բիզնես զարգացում և ակսելերացիա,
3. Կառավարվող աշխատանքային տարածք:

Կազմակերպվում են ձեռնարկատիրական եւ կառավարման հմտությունների զարգացմանը նվիրված սեմինարներ եւ դասախոսություններ, մարզում գործող ընկերություններին տրամադրվում են բիզնես խորհրդատվություն: 2019թ Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոնի կողմից ներդրումների ծավալը կազմել է 145.0 մլն ՀՀ դրամ 2020թ-ին տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտում ներդրումների ծավալը գնահատված չեն:

2.4 Ջրոսաշրջություն

2020թ.-ին ծրագրեր կիրականացվեն էկոտուրիզմի զարգացման ուղղությամբ դեպի պատմամշակութային կոթողներ տանող ճանապարհների բարեկարգման, զբոսաշրջային երթուղիների մշակման, հյուրատների եւ այլ ենթակառույցների ստեղծման աշխատանքներ: Ներդրումային ծրագրերի իրականացման արդյունքում կյանքի կոչվեն մարզպետարանի եւ մասնավորի հետ համատեղ մշակված ծրագրեր՝ ուղղված նոր հյուրատների ստեղծմանը, զբոսաշրջային երթուղիների մշակմանը:

2020թ նախատեսվում է զբոսաշրջային ռեզորթի հիմնում Մարգահովիտ համայնքում (ներդրումների ծավալը ճշտված չէ) ինչպես նաև քարանձավային տուրիզմի կենտրոնի հիմնում շուրջ 50 մլն դրամ ներդրմամբ:

Նախատեսվում է ԵՄ համաֆինանսավորմամբ ՀՀ Լոռու, Արմավիրի եւ Սյունիքի մարզերում իրականացվող «Տարածաշրջանային ՓՄՁ-ների մրցունակության խթանումը» ծրագրի ենթակառուցվածքային բաղադրիչի շրջանակներում ՀՀ Լոռու մարզում 2019թ հիմնված «ճամփեզրյա կայանի» գործարկում 2020թվականին: Այն կհանդիսանա տարածաշրջանային տնտեսական զարգացմանն ուղղված բազմաֆունկցիոնալ կառույց, որը կծառայի նաեւ որպես՝ տեղեկատվական կենտրոն այցելուների և զբոսաշրջիկների համար տեղեկատվություն կտարածվի մարզի զբոսաշրջային գրավչությունների և ծառայությունների վերաբերյալ: Կայանի կողմից հետագայում կարող են կազմակերպվել նաև տեղական ապրանքների ցուցահանդեսներ, տոնավաճառներ, փառատոններ, վարպետաց դասեր և այլ միջոցառումներ՝ տարածաշրջանի գրավչությունները և տեղական արտադրանքը ներկայացնելու և առաջ մղելու նպատակով:

2020թ.-ին Վանաձոր, Ալավերդի, համայնքների կողմից մշակվել են զբոսաշրջության խթանմանն ու զարգացմանն ուղղված ծրագրեր, որոնք կյանքի կկոչվեն ներդրումների առկայության դեպքում.

Արդվի համայնքում նախատեսվում է «Արդվի ռեզորտ» ծրագրի իրականացում, որն իրենից ներկայացնում է հյուրանոցային տնտեսության եւ հանգստի գոտու ստեղծում:

3. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

2020թ.-ին գյուղատնտեսության բնագավառում Լոռու մարզում ներդրումների ծավալը նախատեսվում է 4.453.8 մլն դրամ:

ՀՀ Լոռու մարզում առկա ֆերմերային տնտեսությունների թիվը.

- ✓ փոքր տնտեսություններ - 612
- ✓ միջին տնտեսություններ - 204
- ✓ խոշոր տնտեսություններ - 38

Գյուղատնտեսությունում արդիական տեխնոլոգիաների ներդրման ուղղությամբ լիզինգի աջակցության պետական և սուբվենցիոն ծրագրերով մարզին 2019թ.-ին տրամադրվել է 33 միավոր գյուղտեխնիկա:

Մարզում առկա է 3 սպանդանոց, որից 2-ը գործող՝ «Խաչիկ Տիտանյան» Ա/Ձ (Թումանյանի տարածաշրջանում), «Միտք-Կ» ՍՊԸ (Գուգարքի տարածաշրջանում), իսկ «Բոզոյան» ՍՊԸ (Տաշիրի տարածաշրջանում) գտնվում է գործարկման փուլում: Եվս 2 սպանդանոց գտնվում է գործարկման փուլում: Սպանդանոցների հզորությունը այժմ կազմում է 11700 տոննա/տարի, որը սակայն նոր սպանդանոցների գործարկման հետ կավելանա:

Ըստ ՄՁՌ-ի ոլորտի հիմնախնդիրներն են մշակաբույսերի միջին բերքատվությունը, որը զիջում է հանրապետական միջին ցուցանիշներին: Պատճառները հիմնականում ինտենսիվ տեխնոլոգիաների, մարզի կլիմայական պայմաններին հարմարեցված սերմացուների բացակայությունն է, գյուղատնտեսական տեխնիկայի ֆիզիկական և բարոյական մաշվածությունը:

Մարզի ցանքատարածությունները բնական աղետներից պաշտպանելու համար անհրաժեշտ են հակակարկտային կայաններ: Համայնքներին տրամադրվող պետական աջակցության այլ սուբվենցիաներ ծրագրով 2019թ. Լոռի Բերդ, Գյուլագարակ և Շնող խոշորացված համայնքներում տեղադրվել է 16 հակակարկտային կայաններ: Հակակարկտային կայանների տեղադրում է նախատեսվում նաև 2020թ.-ին: Հակակարկտային ցանցերով ցանցապատված այգիների ներկա մակերեսը 1.5 հա է: Ոռոգելի 9550 հա հողատարածքներից փաստացի ոռոգվում է շուրջ 1.9-2.0 հազ.հա:

Գյուղատնտեսության զարգացման համար խնդիր են մնում համայնքների հանդամիջյան և դեպի հեռահար արոտավայրեր-խոտհարք տանող անբարեկարգ ճանապարհները:

Մարզում առկա 42037 հա վարելահողերից յուրաքանչյուր տարի մշակվում է 60-65%-ը: 2020թ. նախատեսվում է վարելահողերի նպատակային օգտագործումը ավելացնել 1531հա-ով:

ՀՀ Էկոնոմիկայի նախարարությունից ստացված տեղեկատվության համաձայն Լոռու մարզում նաև 2020թ. կիրականացվեն.

- ✓ «Գյուղատնտեսության ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման», «Հայաստանի Հանրապետությունում գյուղատնտեսական տեխնիկայի ֆի-

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

նանսական վարձակալության՝ լիզինգի պետական աջակցության», «Գյուղատնտեսական հումքի մթերումների (գնումների) նպատակով ագրովերամշակման ոլորտին տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորման», «Հայաստանի Հանրապետությունում ագրոպարենային ոլորտի սարքավորումների ֆինանսական վարձակալության՝ լիզինգի պետական աջակցության», «ՀՀ-ում ժամանակակից տեխնոլոգիաներով մշակվող ինտենսիվ պտղատու այգիների հիմնման համար վարկային տոկոսադրույքների սուբսիդավորում», «ՀՀ գյուղատնտեսությունում հակակարկտային ցանցերի ներդրման համար տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքների սուբսիդավորում», «Գյուղական համայնքներում փոքր և միջին խելացի անասնաշենքերի կառուցման կամ վերակառուցման և դրանց տեխնոլոգիական ապահովման պետական աջակցության», «Ոռոգման արդիական համակարգերի ներդրման համաֆինանսավորման», «Փոքր և միջին ջերմատնային տնտեսությունների ներդրման», «Ոչխարաբուծության և այծեբուծության զարգացման պետական աջակցության» ծրագրերը, որոնց շրջանակներում կտրամադրվեն նպատակային վարկեր՝ վարկի տոկոսադրույքի մասնակի սուբսիդավորմամբ կամ փոխհատուցմամբ:

✓ «Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում» ծրագիրը

✓ հողերի ագրոքիմիական հետազոտության և բերրիության բարձրացման, բույսերի պաշտպանության, սերմերի որակի ստուգման և պետական սորտափորձարկման միջոցառումներ, ինչպես նաև անհատական խորհրդատվություններ, ծրագրային և խմբային դասընթացներ:

Մարզի գյուղատնտեսության ոլորտում 2020 թ.-ին նախատեսվում է իրականացնել.

«Բոզոյան» ՍՊԸ-ի կողմից խոզաբուծական տնտեսության կառուցման աշխատանքները՝ 500 գլուխ խոզամոր տարողությամբ: Ներդրումների ծավալը 500.0 մլն. դրամ, նախատեսվում է 40-50 աշխատատեղերի ստեղծում:

Սպիտակի թռչնաբուծական ֆաբրիկայում կառուցվում է ինկուբատորային արտադրամաս, 2019թ. ներ է դրվել 300.0 մլն. դրամ, 2020թ. ներ կդրվի 400.0 մլն դրամ կստեղծվի 10 նոր աշխատատեղեր:

Մեծավան համայնքի Ձյունաշող բնակավայրում «Աբսալյուտ օրգանիկ» ՍՊԸ կառուցում է կաթի վերամշակման և սպանդի արտադրամասերով համալրված անասնաբուծական համալիր, արժեքը 200.0 մլն. դրամ, կստեղծվի 12 աշխատատեղ

Մարզի անասնաբուծական ծառայությունների կողմից պետական բյուջեյի միջոցներով, կիրականացվի գյուղատնտեսական կենդանիների հակաանասնա-համաճարակային հիվանդությունների դեմ շուրջ 9 կանխարգելիչ և 3 ախտորոշիչ միջոցառում:

«Անասնաբուծության զարգացում հարավ-հյուսիս» ծրագրի շրջանակներում համայնքներում կիրականացվի անասնաբուծական կետերի հիմնում, անասնաբուծական ֆերմայի ստեղծում, արոտային ենթակառուցվածքների (ջրախմոց, արոտ տանող ճանապարհ,

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

կացարան, մակատեղ, կթի սրահ և այլն) կառուցում: Ծրագրի ֆնանսավորումը կկազմի 100.0 մլն. դրամ, կստեղծվի 10 աշխատատեղ

ՀՀ կառավարության հրատապ ծրագրով կիրականացվեն մարզի ոռոգման համակարգերի հիմնանորոգման աշխատանքներ: ՀՀ պետբյուջեից ԶՕԸ-ին հատկացվող գումարի չափը շուրջ 20.2 մլն. դրամ: «Լոռի» ԶՕԸ-ի և Զրային պետական կոմիտեի միջոցով գարնան նախապատրաստական աշխատանքների կատարում և ջրանցքների մաքրում 36.1 մլն դրամ: Նախատեսվում է 2020թ. Լոռու մարզում ոռոգելի հողերի մշակման ծավալները դարձնել 2186 հա (նախորդ տարվա փաստացի ոռոգված 1312 հա-ի փոխարեն):

ՄԱԿ-ի զագացման դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակներում կիրականացվեն Գարգառ և Վարդաբլուր բնակավայրերում ոռոգման համակարգի ներդրում, արևային ֆոտովոլտային կայանի կառուցում: Գարգառ գետից ոռոգման ջուր կմղվի շուրջ 230 հա վարելահողեր, շին նյութերը արդեն իսկ ձեռք են բերվել:

4.ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀ Լոռու մարզի անտառային պետական ֆոնդը կազմում է 101,205.0 հա, որից անտառածածկ է 85,799.6 հա-ը: Անտառային ֆոնդը կազմում է մարզի տարածքի մոտ 27%-ը, հանրապետության անտառային ծածկույթի 30%-ը: Մարզի անտառները լեռնային են, ունեն ընդգծված հողապաշտպան, ջրապաշտպան և կլիմայակարգավորիչ նշանակություն, ինչպես նաև սոցիալ-տնտեսական, գիտական բարձր արժեք և աչքի են ընկնում բուսական տեսակների բազմազանությամբ: Մարզի անտառկազմող հիմնական ծառատեսակներն են՝ հաճարենին, կաղնին, բոխին և սոճին, իսկ ոչ հիմնական տեսակներ են համարվում լորենին, կեչին, թեղին, հացենին:

Մարզի անտառների կառավարումն իրականացվում է «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի 6 անտառտնտեսությունների կողմից՝ Վանաձորի, Լավարի, Զիլիզայի, Դսեղի, Ստեփանավանի և Տաշիրի:

2020թ. ընթացքում «Էյ-Թի-Փի» բարեգործական հիմնադրամի կողմից նախկինում հիմնադրված անտառմշակույթների խնամքի, ցանկապատի վերանորոգման աշխատանքները կալանավորվեն տարվա սկզբին իրականացվող ուսումնասիրություններից հետո, ըստ անհրաժեշտության: Նախատեսվում է Լոռու մարզում իրականացնել 125 հա անտառտնկման աշխատանքներ: Ընդհանուր առմամբ 2020թ. մարզում հիմնադրամի կողմից նախատեսվում է տնկել շուրջ 270 000 տնկի:

Ծառատունկի համար նոր տարածքների ընտրության հարցում մարզպետարանի բնապահպանության բաժինը սերտ համագործակցում է «Էյ-Թի-Փի» բարեգործական հիմնադրամի հետ:

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

Լոռու մարզպետարանի բնապահպանության բաժնի հետ համագործակցության արդյունքում «Մայ Ֆորեստ Արմենիա» բարեգործական բնապահպանական ՀԿ-ն 2019թ. Լոռու մարզի Գուգարք և Դեբեդ համայնքներում հիմնել է անտառային կուլտուրաների տնկարաններ (համապատասխանաբար 3հա և 1.5հա), հետագայում մարզում անտառտնկման աշխատանքներ իրականացնելու համար, ինչպես նաև աշխատանքներ են տարվում համայնքների հետ 2020թ. անտառտնկման համար անհրաժեշտ համապատասխան տարածքներ տրամադրելու համար:

Թեղուտի անտառվերականգնման ծրագրի շրջանակներում 2015-19թթ. ընթացքում Շնող համայնքում իրականացվել են 45 հա պտղատու այգիների հիմնման աշխատանքներ: 2020թ. նախատեսվում է ևս շուրջ 31 հա պտղատու նոր այգիների հիմնում (64 մլն. 888 հազ. դրամ):

Ընթացքի մեջ է ՀՀ կառավարության, UNDP և GEF միջազգային կազմակերպությունների նախաձեռնությամբ Լոռու և Տավուշի մարզերում «Հողերի և անտառների կայուն կառավարման ներդրումը Հյուսիս-արևելյան Հայաստանի չոր լեռնային լանդշաֆտներում» ծրագիրը:

Ծրագրի շրջանակներում 2020թ. ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել.

- Չորս անտառկառավարման պլանների (Վանաձոր, Ստեփանավան, Տաշիր և Զիլիզա) պատրաստում, քննարկում, հաստատում և տպագրություն
- Անտառային ֆոնդի և հարակից համայնքների վիճարկելի սահմանների և հողօգտագործման կադաստրային քարտեզագրում Դիլիջան ԱՊ-ի գործող կառավարման պլանի լրացում՝ անտառային գույքագրման և Եվրոպական տիեզերական գործակալության ուսումնասիրության նյութերով
- 1315 հա դեգրադացված անտառների վերակազմում «Հայանտառ» ՊՈԱԿ-ի Լոռու և Տավուշի մարզերի անտառտնտեսությունների տարածքներում՝ հանքայնացման, ցանքսի, կոճղաշիվային աշխատանքների և ցանկապատման միջոցառումների շնորհիվ:
- Դեգրադացված անտառային և անտառամերձ արոտների մշտադիտարկում
- Անտառային էկոհամակարգերի վիճակը բնութագրող ինդիկատոր թռչունների և թիթեռների 4-ամյա մոնիթորինգի արդյունքների ամփոփում
- Վառելափայտի օգտագործման կոնսոլիդացված ուսումնասիրություն
- Ծրագրի կողմից իրականացված ներդրումային ծրագրերի և շահառուների արդյունավետության և շահառուների եկամուտների աճի ուսումնասիրություն
- Փոքր դրամաշնորհային ծրագրերի սխեմայով դրամաշնորհային ծրագրերի իրականացում Լոռու մարզում:

Ընթացքի մեջ է «ՀՀ բնության հատուկ պահպանվող տարածքների հարակից էկոհամակարգերի կայուն կառավարում և համայնքային կարողությունների զարգացում» ծրագիրը: Ծրագրի հայեցակարգում ընդգրկված են Հայաստանի Հանրապետության 3 մարզ,

այդ թվում Լոռու մարզը՝ Մարգահովիտ և Ֆիոլետովո բնակավայրերով: Լոռու մարզում իրականացվող ծրագրի ընդհանուր արժեքը կազմում է 79 մլն. 752.6 հազ. դրամ:

2020թ. տվյալ ծրագրի շրջանակներում Լոռու մարզում նախատեսվում է.

➤ Մարգահովիտ և Ֆիոլետովո համայնքներում դեգրադացված բնական և գյուղատնտեսական լանդշաֆտների կլիմայի փոփոխության նկատմամբ հարմարվողականության բարձրացումը՝ կերի կայուն բազայի ստեղծման, դաշտամիջյան ճանապարհների վերանորոգման և այլ բնապահպանական ծրագրերի իրականացման ճանապարհով:

➤ Մարգահովիտ համայնքի արոտային ենթակառուցվածքների բարելավման աշխատանքներ:

➤ Շահառու համայնքների կողմից իրականացված ծրագրերի մոնիտորինգի կատարում:

Լոռու մարզը հարուստ է տարբեր տեսակի օգտակար հանածոներով և իր նշանակությամբ երկրորդն է հանրապետությունում:

Մարզի տարածքում 45 կազմակերպություններ ունեն ընդերքարդյունահանման արտոնագրեր, որոնցից 6-ը մետաղական: Մետաղական հանքավայրերից ներկայումս շահագործվում են Շամլուղի պղնձի, Թեղուտի պղինձ-մոլիբդենային և Մղարթի ոսկի-բազմամետաղային հանքավայրերը:

Մարզում բնահանքային այլ ծրագրեր իրականացնելու համար Լոռու մարզպետարանը սերտ համագործակցում է պետական կառավարման մարմինների և միջազգային դոնոր կազմակերպությունների հետ:

5. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՈԼՈՐՏՆԵՐ

5.1 Կրթություն

ՀՀ Լոռու մարզում գործում են 163 պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատություն, որից 68-ը՝ հիմնական, 80-ը՝ միջնակարգ, 11-ը՝ ավագ, 1-հատուկ դպրոց և 3 վարժարան:

Առ 01.01.2020թ.-ին մարզի դպրոցներում աշակերտ/ուսուցիչ հարաբերակցությունը կազմում է 9/1: Միջազգային և հանրապետական օլիմպիադաների մարզի մրցանակակիրների թիվը 2019թ.-ին 39 է՝ նախորդ տարվա նկատմամբ 7-ով ավել, ուսումը միջազգային կամ ՀՀ ռեյտինգային ԲՈՒՀ-երում շարունակողների թիվը 739 է, նախորդ տարվա նկատմամբ այն աճել է 369-ով:

ԸՍՏ ՄԶՌ-ի մարզի որոշ հանրակրթական և նախադպրոցական ուսումնական հաստատություններում առկա են կապիտալ վերանորոգման, շուրջօրյա ջրամատակարարման, կոյուղով, խաղահրապարակներով, մարզադահլիճներով և

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

ջեռուցման կենտրոնացված համակարգերով ապահովման խնդիրները, որոնք բացասաբար են անդրադառնում երեխաների և դեռահասների առողջության վրա:

2020թ.-ի մարզի գործունեության ծրագրում ներառված են այն միջոցառումները, որոնք նպատակաուղղված են մարզի կրթական հաստատությունների կառավարման արդյունավետության և կրթության որակի բարձրացմանը:

Կիրականացվեն հետևյալ միջոցառումները.

- ❖ Նախակրթարանների թիվը 2-ով ավելացնելու հնարավորության ուսումնասիրություն և իրականացում:
- ❖ 2020թ.-ին կուսումնասիրվի նախակրթարանների թիվը 2-ով ավելացնելու հնարավորությունը: Արդյունքում դպրոցահեն նախակրթարաններում կապահովվի ավագ նախադպրոցական տարիքի երեխաների ընդգրկվածության աճ եւ երեխաների հաճախումների թվի ավելացում:

Մարզում գործող թերբեռնված դպրոցների ռացիոնալացման ուսումնասիրություն

- ❖ Մարզում գործում են դպրոցներ, որոնք թերբեռնված են և շենքային հզորությունները ռացիոնալ չեն օգտագործվում: Նմանատիպ դպրոցները հիմնականում չունեն ժամանակակից պահանջներին համապատասխանող շենքային պայմաններ և գույքային ապահովվածություն: Առանձին առարկաներ դասավանդվում են ոչ մասնագետների կողմից:
- ❖ Թերբեռնված դպրոցներում կիրականացվի ուսումնասիրություն, ռացիոնալացման ենթակա դպրոցների մասով: Արդյունքում աշակերտները կհաճախեն հարակից, գույքով և մասնագետ կադրերով ապահովված դպրոցներ: Կիրականացվի պետական բյուջեի միջոցների ռացիոնալ օգտագործում:
- ❖ Ընդլայնել ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական-հաղորդակցական տեխնոլոգիաների՝ որպես ուսուցման և դասավանդման միջոցի կիրառումը.
ա/ Մարզի հանրակրթական դպրոցներում «Սմարթ» դասարանների ավելացում, «Արմաթ» լաբորատորիաների ավելացման հնարավորությունների ուսումնասիրում, ակտիվացում /գործում են 140 լաբորատորիաներ, որոնցից 118-ը ստեղծվել են 2019թ.:
բ/ Մարզում կան շատ դպրոցներ, որոնք թերբեռնված են: Դրանք հիմնականում գյուղական կամ սահմանամերձ դպրոցներն են: Չկան անհրաժեշտ քանակությամբ, բարձրակարգ մասնագետներ, դասավանդող անձնակազմը բավարար չի տիրապետում կրթության ժամանակակից մեթոդներին և տեխնոլոգիաներին, դեռևս շոշափելի թիվ են կազմում ոչ մասնագետները:
- ❖ Արդյունքում ընդլայնելով ուսումնական գործընթացում տեղեկատվական-հաղորդակցման տեխնոլոգիաների՝ որպես ուսուցման և դասավանդման միջոցի

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

կիրառումը, կստեղծվի բարձրակարգ մասնագետներով համալրված դպրոցների բազա, կկազմվի ժամանակացույց՝ նախատեսելով շաբաթական առնվազն մեկ դպրոցի հետ հեռավար ուսուցմամբ դասի անցկացում համացանցի միջոցով:

2019թ իրականացվել է 4324 տեսադաս և 48 հեռավար դաս:

- ❖ 2019 թվականին Լոռու մարզպետի նախաձեռնությամբ մարզային ենթակայության դպրոցների 14 ինֆորմատիկայի ուսուցիչներ մասնակցեցին Ձեռնարկությունների ինկուբատոր հիմնադրամի և Վանաձորի տեխնոլոգիական կենտրոնի կողմից իրականացվող Լոռու մարզի «Սմարթ» դասարաններ ունեցող դպրոցների ինֆորմատիկա առարկայի ուսուցիչների վերապատրաստման եռամսյա ծրագրին որը նախատեսվում է շարունակել նաև 2020թ.:
- ❖ Մարզային ենթակայության 21 դպրոցներում 2019թ սեպտեմբեր ամսից գործում են «Համակարգչային գիտություն» առարկայի խմբակներ,որոնք կշարունակեն գործել նաև 2020թ ընթացքում:Այս գործընթացը միտված է գյուղական և քաղաքային համայնքների երեխաների մոտ զարգացնել տեղեկատվական տեխնոլոգիաների վերաբերյալ գիտելիքները, խթանելու աշակերտների մոտ այդ ոլորտում մասնագիտական կողմնորոշումը:
- ❖ Դպրոցները որակյալ մասնագետներով ապահովելու նպատակով նախատեսվում է նաև շարունակել համագործակցությունը «Դասավանդիր Հայաստան» հիմնադրամի հետ, որի շրջանակներում 2019-2020 ուստարում 36 ուսուցիչ դասավանդում է Լոռու մարզի դպրոցներում:
- ❖ Մարզի մի շարք կրթական հաստատությունների շենքային պայմանները բավարար չեն որակյալ կրթական գործունեություն իրականացնելու համար: Այդ նպատակով նախատեսվում է 2020 թվականին կառուցման, վերակառուցման և հիմնանորոգման աշխատանքներ:

ա/ Շարունակվելու են մարզի մի շարք կրթական հաստատությունների շենքային պայմանները բարելավելու աշխատանքները: 2020թ նախատեսվում է շարունակել Ստեփանավանի թիվ 3 դպրոցի կառուցումը, ընթանում են Վանաձորի 19-րդ դպրոցի, ուսումնասիրվում է նաև Ալավերդու թիվ 2 դպրոցի և Օձունի թիվ 2 դպրոցի շինարարական աշխատանքների իրականացման հնարավորությունը:

Արդյունքում՝ կիրականացվեն քոլեջների, հանրակրթական դպրոցների և մանկապարտեզների շենքային պայմանների բարելավում և որակյալ կրթություն ստանալու համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծում:

բ/ «Հայաստանի Հանրապետության 2019 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքով և ՀՀ կառավարության 2018 թվականի դեկտեմբերի 27-ի «Հայաստանի Հանրապետության 2019 թվականի պետական բյուջեի կատարումն ապահովող

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

միջոցառումների մասին» N 1515-Ն որոշմամբ «Ապահով դպրոց» ծրագրի շրջանակներում համապատասխան ֆինանսական միջոցներ են նախատեսվել փոքր թվակազմով երեխաներով համալրված հանրակրթական դպրոցների մոդուլային շենքերի կառուցման նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի մշակման համար: Նշված ծրագրով նախատեսվում է ՀՀ համայնքներում փոքր թվակազմով երեխաներով համալրված (մինչև 100 սան ունեցող) սեյսմակայունության խնդիրներով հանրակրթական դպրոցների փոխարեն կառուցել մոդուլային շենքեր, որոնք կծառայեն և որպես հանրակրթական դպրոցներ, և որպես նախակրթարաններ, և որպես համայնքային մշակույթի կենտրոններ: 2019 թվականի ծրագրում ՀՀ Լոռու մարզից ընդգրկվել են Հազվու և Մեղովկայի դպրոցները, ընթանում են նախագծման աշխատանքները: 2020-2021թթ. ծրագրում առաջարկվել է ընդգրկել ՀՀ Լոռու մարզի Մղարթի, Բլագադարնոյեի, Ջիլիգայի և Կաթնառատի դպրոցները:

- ❖ 2020թ ընթացքում նախատեսվում է ՀՀ-ում, ՄԱԿ-ի Պարենի Համաշխարհային Ծրագրի շրջանակներում իրականացնել «Բազային ճաշարան» միկրոծրագիրը, որի շրջանակներում կվերանորոգվեն և համապատասխան գույքով կապահովվեն Լոռու մարզի դպրոցների ճաշարանները:
- ❖ ՄԱԿ-ի Պարենի եւ գյուղատնտեսության կազմակերպության կողմից իրականացվող «Կովկասի եւ Կենտրոնական Ասիայի ընտրված երկրներում պարենային անվտանգությանը եւ սնուցմանն ուղղված կարողությունների հզորացում» փորձնական ծրագրի շրջանակում նախատեսվում է հիմնել նաև ջերմատներ՝ դպրոցականների սննդակարգի բազմազանությունը եւ սնուցումը բարելավելու նպատակով:
- ❖ ՀՀ Լոռու մարզային ենթակայության հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների երթևեկող ուսուցիչների և աշակերտների փոխհատուցման համար 2019 թվականին հատկացվել է 2992 հազ դրամ: 2020 թվականին ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված է 23160.0 հազ. դրամ /ավելացվել է 20168.0 հազ. դրամով/:
- ❖ «SOLAR GRUPO» ՍՊԸ-ի կողմից 2019թ Լոռու մարզից ընտրվել են 11 դպրոցներ, որոնց հետ կքննարկվի արևային կայանների տեղադրման հնարավորությունը:
- ❖ Նախատեսվում է ուսումնասիրել երկարօրյա դպրոցների ստեղծման հնարավորությունը, ինչը կնպաստի, կրթության որակի բարձրացմանը,
- ❖ Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների համար ԿԳՄՍ նախարարության և USAID կողմից ուսումնասիրվել են թվով 28 դպրոցներ, որոնցում նախատեսվում է կառուցել թեքահարթակ, սանհանգույց և նորոգել մեկ սենյակ:
- ❖ Մարզում գործող միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ռացիոնալացման հնարավորությունների ուսումնասիրություն և գործողությունների ծրագրի կազմում:

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

5.2 Մշակույթ, սպորտ եւ երիտասարդության հարցեր

2020 թվականին շարունակելու է իրականացնել ՀՀ Լոռու մարզի Քոբայր համայնքի Քոբայրավանքի, Սանահինի, Բարձրաքաշ Սուրբ Գրիգոր (գյուղ Դսեղ) վանական համալիրների ենթակառուցվածքների վերականգնման աշխատանքներ շուրջ 18.0մլն դրամ ներդրմամբ:

5.3 Առողջապահություն

Հաշվի առնելով մարզի առողջապահության ոլորտի ներկա իրավիճակը, առողջապահական ծառայությունների մատչելիության ու որակի բարձրացումը մարզում սահմանվել է որպես ՄԶՌ-ի ոլորտային գերակա նպատակ: Այս նպատակին է միտված առողջության առաջնային պահպանման մակարդակի, առաջնային և երկրորդային բուժօգնության բուժհաստատությունների շենքային պայմանների և նյութատեխնիկական բազայի բարելավման, կադրերի վերապատրաստման տարափոխիկ հիվանդությունների և ՄԻԱՎ/ՁԻԱՀ-ի կանխարգելման ուժեղացման ուղղությունները:

2020թ.-ին ոլորտում կշարունակվեն իրականացվել միջոցառումները նպատակաուղղված.

- Համայնքային և մարզային մակարդակներում կառավարման, մոնիտորինգի և վերահսկողության բարելավմանը
- Ազգաբնակչությանը ցուցաբերվող բուժօգնության որակի և մատչելիության շարունակական բարձրացմանը
- Բնակչության ոչ վարակիչ հիվանդություններով հիվանդացության և մահացության կրճատմանը
- Երեխաներին և դեռահասներին ցուցաբերվող բուժօգնության որակի և մատչելիության շարունակական բարձրացմանը
- Նորածինների առողջության բարելավմանը, նորածնային հիվանդացության և մահացության կրճատմանը, մայրական մահացության կրճատմանը
- Վաղ հասակի երեխաների հիվանդացության և մահացության իջեցմանը, առողջ աճի և զարգացման ապահովմանը

2020թ.-ին մարզում կիրականցվեն շուրջ **5.5 մլրդ.** դրամի աշխատանքներ, այդ թվում.

- ✓ մարզի առողջապահական ընկերությունների կանխադրվող բյուջեն, ներառյալ պետական պարվերը եւ վճարովի ծառայությունները) առողջապահական ընկերությունների նոր ժամանակակից սարքավորումներով հագեցում և նոր ծառայությունների ներդրում
- ✓ 2020թվականին վճարովի ծառայությունների գները սահմանել շուկայական գներին համապատասխան /ոչ պակաս սոցիալական փաթեթով մատուցված ծառայությունների գների/
- ✓ Բժշկական կադրերով համալրում՝ կազմակերպելով դինամիկ սերնդափոխություն:

✓ Առողջապահական կազմակերպությունների տարեկան բյուջեի մեջ վճարովի ծառայությունների տեսակարար կշիռը 31.12.2019թ.-ի դրությամբ կազմել 1202544,3 հազ. դրամ /աննախադեպ աճ 2018թ. համեմատ՝ 66.3%:/

2020թ.-ին նախատեսվում է վճարովի ծառայությունների աճ ևս շուրջ 10%-ով:

5.4 Սոցիալական ապահովություն

ՀՀ Լոռու մարզում 01.01.2020թ. դրությամբ ընտանեկան և սոցիալական նպաստների իրավունք ունեն միջինը 13.806 ընտանիք, եռամսյակային հրատապ օգնություն ստացող ընտանիքների քանակը՝ 758, 01.09.2019թ. դրությամբ կենսաթոշակառուների թիվը 49998, հաշմանդամների թիվը՝ 16.345 /որից՝ 677 մանկուց/: Դեռևս ՀՀ մարզերից ամենաշատ կենսաթոշակառուների եւ հաշմանդամների տվյալներ արձանագրվել են ՀՀ Լոռու մարզում:

2020թ. համար սոցիալական պաշտպանության բնագավառում բնակչության կենսաապահովման գծով նախատեսվել է ավելի քան 5.3 մլրդ դրամի /այդ թվում նաև՝ ընտանեկան եւ սոց.նպաստների, հրատապ օգնության/ վճարումներ, այլ տարաբնույթ ծրագրային աշխատանքներ՝ պետական բյուջեի մասնահիմունով և միջազգային կամ տեղական ՀԿ-ների միջոցով:

2020թ. ՄԶՌ-ի սոցիալական ապահովության ոլորտի ուղղություններով առաջարկված ծրագրերում ոլորտային նպատակ է դիտվում բնակչությանը մատուցվող սոցիալական ծառայությունների մատչելիության ապահովումը և որակի բարձրացումը: Ծրագրերի կենսագործմանը կուղղորդվեն ՀՀ Լոռու մարզում սոցիալական ծառայություններ մատուցող կառույցների համակարգի գործունեության արդյունավետությանը և որակի բարձրացմանը միտված նյութատեխնիկական պայմանների բարելավումը /առաջարկվել է՝ «ՀՀ Լոռու մարզում սոցիալական ծառայություններ մատուցող տարածքային մարմինների շենքային պայմանների բարելավում և սոցիալական տարբեր ծառայությունների գործունեության կազմակերպում և համակարգում» թիվ 1 ծրագիրը/, Սոցիալական ապահովության բնագավառի մասնագետների շարունակական վերապատրաստումը, Սոցիալական սպասարկման բնագավառի մատչելի միջավայրի ապահովումը /առաջարկվել է՝ «Լոռու մարզի քաղաքային համայնքների մշակութային և սպորտային կենտրոններում թեքահարթակների կառուցում» թիվ 2 ծրագիրը/, Աջակցություն բնակարանային ապահովման քաղաքականությանը /առաջարկվել են «Ձուլված կամ հաշմանդամ դարձած զինծառայողների ընտանիքների բնակարանային ապահովում» թիվ 3 ծրագիրը/:

Մարզի խոցելի բնակչության սոցիալական աջակցությունը ընդգրկում է այն աշխատանքները, որոնք ընթանում են երեխաների, տարեցների, հաշմանդամություն ունեցող անձանց շրջանում:

2020թ. սոցիալական ծառայությունների մատչելիությունն ու որակը բարձրացնելու համար անհրաժեշտ է ընդլայնել սոցիալապես խոցելի խմբերին ուղղված աջակցության ծրագրերը, մասնավորապես բարելավել կարիքավոր ընտանիքների, անօգնական տարեցների,

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

հաշմանդամություն ունեցող անձանց և գործազուրկների պաշտպանվածությունը: Բազմամյա ծրագրերի իրականացման համար նախատեսվում են իրականացնել ընդգրկուն աշխատանքներ, որոնցում կարևորվում է նաև սոցիալական ծառայություններ մատուցող կազմակերպությունների շարունակական աջակցության ցուցաբերումը:

Պետությունը ուղղորդված և կանոնակարգված աշխատանքներ է իրականացնում ինտեգրված սոցիալական ծառայությունների համակարգի կայացման ուղղությամբ, որը ՄԶԳ ծրագրով նախատեսված աշխատանքներից է, որի իրականացմամբ ՀՀ Լոռու մարզում արմատապես կլուծվի այդ կառույցների շենքային պայմանների բարելավման հիմնախնդիրը: 2020թ. շահագործման կհանձնվի Ստեփանավանի սոցիալական ծառայությունների համալիր կենտրոնը, որը կդառնա երրորդը՝ Վանաձորի և Տաշիրի նման կենտրոններից հետո:

Որակյալ սոցիալական ծառայություններ մատուցելու նախապայման է բնագավառում ներգրավված սոցիալական աշխատանքի մասնագետների մասնագիտական հմտությունների շարունակական կրթությունը:

2020թ. զբաղվածության արդյունավետությունը բարձրացնելու, գործազուրկների և աշխատանք փնտրողների համար աշխատանքի հնարավորությունները մեծացնելու նպատակով ՀՀ կառավարությունը կշարունակի իր նպատակամետ քաղաքականությունը: 2020թ. համար պետությունը նախատեսել է ՀՀ Լոռու մարզի 11 համայնքներում իրականացնել Վարձատրվող հասարակական թվով 11 աշխատանքներ:

ՄԶՌ առաջարկվել է նաև տարեցների և հաշմանդամություն ունեցող անձանց հիմնախնդիրների լուծմանն ուղղված քաղաքային համայնքների մշակութային և սպորտային կենտրոններում թեքահարթակների կառուցումը: Թեքահարթակների առկայությունն այսօր գրեթե բոլոր պետական և հասարակական նշանակության կազմակերպություններում իրողություն է, սակայն դրանք կարիք ունեն համակարգված գնահատման իրնպես որակական, այնպես էլ կիրառելության տեսանկյունից:

Ելնելով ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության թիրախավորված տարեկան միջոցառումների ծրագրից 2020թ. ամբողջությամբ կփոխհատուցվի հաշմանդամություն ունեցող անձանց համար հավասար հնարավորությունների ապահովման հարցում վերականգնողական սարքերի և պարագաների տրամադրումը՝ հավաստագրային եղանակով:

Կարևոր նշանակություն ունի զոհված կամ հաշմանդամ դարձած զինծառայողների, ինչպես նաև փախստականների ընտանիքների բնակարանային ապահովման ծրագրերը:

6. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐ

6.1 Տրանսպորտ և ճանապարհաշինություն

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2014թ. փետրվարի 13-ի N265-Ն որոշման, Լոռու մարզում ավտոմոբիլային ճանապարհների ցանցը կազմում է 891.1կմ, այդ թվում ըստ նշանակության՝

- | | |
|----------------------|----------|
| • միջպետական | 218.9 կմ |
| • հանրապետական | 264.3 կմ |
| • մարզային (տեղական) | 443.5 կմ |

Մարզում կան

- | | |
|------------------------------|---------|
| • կամուրջ և կամրջային անցում | 175 հատ |
| • ավտոմոբիլային թունել | 5 հատ |

Մարզով անցնող միջպետական նշանակության ավտոճանապարհները կազմում են Հայաստանի Հանրապետության միջպետական ավտոճանապարհային ցանցի 12.4 %-ը: Ներկայումս ընթացքի մեջ են Մ-6՝ Վանաձոր-Ալավերդի-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի վերականգնման և բարելավման ծրագրի 2-րդ փուլով նախատեսված աշխատանքները (ավարտը նախատեսված է 2020թ վերջին):

ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության և Լոռու մարզպետարանի կողմից ՀՀ պետական բյուջեի և այլ վարկային միջոցներով 2020 թվականին ՀՀ Լոռու մարզում պլանավորվել է իրականացնել **12.035 մլրդ դրամի** աշխատանք:

1. Պետբյուջեի սեփական միջոցներով իրականացվելու են 3556.155մլն դրամի աշխատանքներ, այդ թվում՝

- Մ-3, Թուրքիայի սահման-Մարգարա-Վանաձոր-Տաշիր-Վրաստանի սահման կմ127+900-կմ130+400 հատվածի հիմնանորոգում,
- Հ-31, /Մ-1/ - Վարդաղբյուր - Տաշիր - /Մ-3/ ավտոճանապարհի կմ35+300 - կմ45+300 հատվածի հիմնանորոգում,
- Հ-34, Մ3-Ստեփանավան-Պրիվոլնոյե-Վրաստանի սահման կմ 5+000 - կմ 18+000 հատվածի հիմնանորոգում
- Հ-25, Մ6-Հաղպատի հուշարձան կմ0+000-կմ5+000 հատվածի հիմնանորոգում,
- Տ-5-57, /Հ-33/ (Լոռի Բերդ) - Լեջան - /Հ-33/ կմ 0+000-կմ 3+800 հատվածի հիմնանորոգում,
- Մարզային նշանակության ա/ճանապարհների պահպանում և շահագործում:

2. Պետական վարկային միջոցներով՝

- Մ6՝ Վանաձոր- Ալավերդի-Վրաստանի սահման միջպետական նշանակության ավտոճանապարհի կմ38+450 - կմ90+191 հատվածի վերականգնման և բարելավման աշխատանքներ՝ 8.3537 մլն դրամ
- Մ6-Եղեգնուտ-Դեբեդ 7կմ երկարությամբ ճանապարհային հատվածի հիմնանորոգում, արժեքը կճշտվի նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմելուց հետո;
- S-5-32-Կաթնաջուր 4.6կմ երկարությամբ ճանապարհային հատվածի հիմնանորոգում, արժեքը կճշտվի նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմելուց հետո;

Մարզում ներհամայնքային ճանապարհների վերանորոգման աշխատանքներ կիրականացվեն նաեւ համայնքներին տրամադրվող այլ սուբվենցիոն ծրագրերի շրջանակներում: Այդ ծրագրերի ցանկը կհստակեցվի մինչեւ ս.թ. մայիս ամիսը:

Ուղևորահոսքի սակավության պատճառով մարզի հինգ փոքր համայնքներից կանոնավոր ուղևորափոխադրումներ չեն իրականացվում: Այդ համայնքներից ուղևորափոխադրումներն իրականացվում են սեփական և տաքսի ծառայության ավտոմեքենաներով:

Համաձայն Հայաստանի Հանրապետությունում միասնական երթուղային ցանցի ստեղծման տեխնիկական առաջադրանքի՝ նախատեսվում է մարզի խոշոր քաղաքներից կամ մարզկենտրոնից դեպի Երևան, կամ այլ մարզի խոշոր քաղաքներ և դրա հետ միասին տվյալ խոշոր քաղաքը կամ մարզկենտրոնը իրեն հարող բոլոր բնակավայրերին կապող երթուղիների սպասարկման համար հայտարարել մրցույթներ մեկ փաթեթով: Արդյունքում հնարավոր կլինի ընտրել մեկ փոխադրող, որը կսպասարկի մարզի ինչպես շահութաբեր, այնպես էլ ոչ շահութաբեր երթուղիները ամբողջովին:

6.2 Խմելու ջրամատակարարում և ջրահեռացում

Մարզի բնակչությանը կայուն, մատչելի և որակյալ խմելու ջրամատակարարման բարելավումը ոլորտի զարգացման նպատակներից է: Մարզի համայնքների շուրջ 65-70%-ում գործում է շուրջօրյա ջրամատակարարում:

ՄԶՌ-ի ոլորտի հիմնախնդիր է հանդիսանում ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի մաշվածությունը: Ջրամատակարարման խնդիր ունի մարզի բնակչության 2.1%-ը, իսկ ջրահեռացման խնդիր ունեցող՝ բազմաբնակարան շենքերում ապրող բնակիչները կազմում են մարզի բնակչության 3.0%-ը:

2020թվականին Լոռու մարզում ջրամատակարարման և ջրահեռացման ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել 4,889,633.52 (չորս միլիարդ, ութ հարյուր ութանասունինը միլիոն վեց հարյուր երեսուներեք հազար հինգ հարյուր քսան) ՀՀ դրամի աշխատանքներ, այդ թվում.

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

ՀՀ Լոռու մարզում Հայ-Գերմանական համագործակցության ծրագրի շրջանակներում KFW բանկի ֆինանսավորմամբ նախատեսված են՝ Վանաձորի 8-րդ ճնշումային գոտու բաշխիչ ցանցի վերակառուցման, իսկ Ամրակից, Անտառամուտ, Ձորագյուղ, Գուգարք, Հոբարձի, Վարդաբլուր, Կուրթան, Լեռնապատ, Վահագնի համայնքներում բաշխիչ ցանցերի, ՕԿՋ-ների և 3 գետային ջրընդունիչների վերակառուցման աշխատանքները 4 201 090 ՀՀ դրամով :

ՀՀ պետական բյուջեով (ՀՏՀՀ) կիրականացվեն խմելու ջրագծերի կառուցման, վերանորոգման և այլ բարեկարգման աշխատանքներ 16 521.4 ՀՀ դրամով:

«Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ ՊԿԱԾ ծրագրի շրջանակներում 2020թ. նախատեսված են 566 200.0 ՀՀ դրամի աշխատանքներ:

Մարզի թվով 17 համայնքում սեփական միջոցներով կիրականացվեն ջրամատակարարման համակարգերի վերանորոգման աշխատանքներ 105.822.12 արժեքով:

Սուբվենցիոն ծրագրերի շրջանակներում մարզի մի շարք համայնքներում կիրականացվեն խմելու ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի կառուցման, վերանորոգման և բարեկարգման աշխատանքներ:

6.3 Գազամատակարարում (գազաֆիկացում)

Լոռու մարզն ունի 56 համայնք, որից 7 քաղաքային բնակավայր ունեցող եւ 49 բացառապես գյուղական բնակավայրերից կազմված համայնքներ, որոնք բաշխված են 5 տարածաշրջանների մեջ: 01.01.2020թ. դրությամբ մարզում առկա է գազաֆիկացված 50(89.3%) եւ չգազաֆիկացված 6(10.7%) համայնք: Գազաֆիկացված չէ նաև 27 բնակավայր:

2019թ-ին ՀՀ կառավարության կողմից իրականացվող համայնքների տնտեսական և սոցիալական ենթակառուցվածքների զարգացմանն ուղղված սուբվենցիոն ծրագրի շրջանակներում Ախթալա համայնքում գազաֆիկացվել են Շամլուղ և Նեղոց բնակավայրերը և Ախթալա բնակավայրում 2 թաղամաս՝ Առափնյա և Երկաթուղայիններ:

Ըստ 2017թ.-ի ՄՀՌ-ի ՀՀ Լոռու մարզի 107 համայնքներից գազաֆիկացված էր 83 համայնք (77.6%), որտեղ բնակվում էին մարզի բնակչության շուրջ 97.0%: Անհրաժեշտ է լուծել թվով 24 համայնքների(22.4%) գազաֆիկացման խնդիրը, որտեղ բնակվում է մարզի բնակչության շուրջ 3.0%:

- ✓ 2020թ.-ին ոլորտում նախատեսվում են Գուգարք, Ալավերդի, Արևածագ, Այգեհատ, Գյուլագարակ, Լոռի-Բերդ, Օձուն և Լեռնահովիտ համայնքները սնող միջին և ցածր ճնշման ստորգետնյա գազատարերի և մեկուսիչ ծածկույթի նորոգման, Կարմիր Կամուրջ-Ալավերդի Ծպ700 մայրուղային գազատարի կապիտալ նորոգման, բնական գազի կենցաղային հաշվիչների, պաշտպանիչ արկղերի,

վթարային անջատիչ կափույրների ու ազդանշանային սարքերի տեղադրման աշխատանքներ:

- ✓ Ինչպես նաև Ախթալա(միացում՝ բարձր ճնշման գազատարին), իսկ Գոգարան և Զրաշեն համայնքների բյուջեների միջոցների հաշվին նախատեսվում են գազաֆիկացման աշխատանքներ:

2020թ.-ին գազամատակարարման ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել **481.3մլն դրամի** աշխատանքներ:

6.4 Էներգետիկա

Մարզի բոլոր բնակավայրերը միացված են էլեկտրական ցանցերին և ապահովված են հիմնականում անխափան և առանց լուրջ վթարների էլեկտրամատակարարմամբ:

2020թ.-ին մարզում նախատեսված էներգետիկայի ծավալը **1426.9 մլն. դրամ**: Այդ թվում՝

- Վերակառուցման և զարգացման միջազգային (ՎԶՄԲ) բանկի աջակցությամբ կիրականացվեն «Վանաձոր-1» 110/10/6 կՎ ենթակայանի վերակառուցման և «Լավվար-Նոյեմբերյան» 110 կՎ օդային գծերի վերակառուցման աշխատանքներ:
 - Պետբյուջեի ֆինանսավորմամբ կիրականացվեն «Հյուսիսային» մասնաճյուղի «Վանաձոր-2» ենթակայանի ԱՏ-2 հիմնանորոգման և ԱՏ-1 նոր յուղահավաք համակարգի կառուցման, ինչպես նաև «Լոռի-1» հողմակայանի վերանորոգման աշխատանքներ:
 - «ՀԷՑ» ՓԲԸ-ի ներդրումային ծրագրով կիրականացվեն օդային և մալուխային գծերի վերակառուցման և այլ աշխատանքներ:
 - Համայնային բյուջեների հաշվին մարզի թվով 26 համայնքներում փողոցային լուսավորության համակարգի կառուցման աշխատանքներ:
- 2020թ.-ին համայնքներին սուբվենցիաների տրամադրման շրջանակներում նախատեսվում է մարզի 12 համայնքներում լուսավորության անցկացման ծրագրեր:

7.ՔԱՂԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Մարզի քաղաքաշինության ոլորտի հիմնախնդիրները կապված են բնակավայրերի քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման, հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների շենքերի սեյսմակայունության բարձրացման և վերանորոգման, առողջապահական օբյեկտների կառուցման և վերանորոգման և համապատասխանեցման ժամանակակից պահանջներին, էներգոխնայողության համակարգերի տեղադրման, մշակութային, նախադպրոցական, մարզական օբյեկտների, բազմաբնակարան շենքերի հիմնանորոգման, 3-րդ աստիճանի վթարայնություն ունեցող բազմաբնակարան բնակելի շենքերի ամրացման, բազմաբնակարան շենքերի վնասվածության աստիճանի որոշման նպատակով հետազննումների անցկացման, բնակավայրերի բարեկարգման, բազմաբնակարան շենքերի կառավարման գործին պետական աջակցության,

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

քաղաքաշինության ոլորտի գործընթացի հստակեցման, իրավասու մարմինների վարչարարության, թույլտվությունների, եզրակացությունների տրամադրաման պարզեցման, ինչպես նաև քաղաքաշինական այլ խնդիրների հետ:

Մարզում հիմնախնդիր է մնացել աղետի գոտու գյուղական բնակավայրերում անօթևան մնացած 278 ընտանիքի բնակարանով ապահովման հարցը:

Քաղաքաշինության ոլորտի զարգացման նպատակներն են 3-րդ աստիճանի վթարայնություն ունեցող բազմաբնակարան բնակելի շենքերի ամրացումը, բազմաբնակարան բնակարանային ֆոնդի վերականգնումը, բակերի բարեկարգումը, կոմունալ ենթակառուցվածքների վերանորոգումը, միավորված համայնքների համակցված գլխավոր հատակագծերի և շինարարական օբյեկտների նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմումը:

ՀՀ կառավարության 14 նոյեմբերի 2019 թվականի N 1610-Ն որոշմամբ Լոռու մարզպետարանին հատկացվել է 674,932.0 հազ. դրամ՝ Լոռու մարզի գյուղական բնակավայրերում ծրագրի շահառու ճանաչված 121 ընտանիքի վկայագրի միջոցով բնակարան (բնակելի տուն) ձեռք բերելու նպատակով:

19 դեկտեմբերի 2019 թվականի N 1855-Ն որոշմամբ Լոռու մարզպետարանին հատկացվել է 27,5 մլն դրամ՝ 2015 թվականին Գուգարք համայնքում հրդեհից տուժած 7 ընտանիքների բնակարանային խնդիրները լուծելու համար: Շահառու ընտանիքներին կտրամադրվեն ԲԳՎ- ներ, ծրագիրը նախատեսված է ավարտել 2020 թվականի հուլիսի 1-ին:

8.ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

8.1 Տարածքային կառավարում

ՀՀ պետական բյուջեից մարզպետարանի ապարատի պահպանման ծախսերի և ենթակա կրթական և մշակութային ՊՈԱԿ-ներին հատկացված գումարների վերաբերյալ

/2019-2020թթ./

	2019թ. փաստացի	2020թ. նախատեսված	2020թ.-ին 2019թ.-ի նկատմամբ /հազ. դրամ/ 	2020թ.-ին 2019թ.- ի նկատմամբ /%- ով/

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

ՀՀ Լոռու մարզպետարանի աշխատակազմի պահպանում	638504.7	655586.4	17081.7	102.7
Պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունների և հատկացված գումար, որից՝	7074240.2	7900799.9	826559.7	111.7
ա/ Կրթական ոլորտի	7056118.6	7881148.5	825029.9	111.7
բ/ Մշակութային ոլորտի	18121.6	19651.4	1529.8	108.4

Մարզպետարանի ապարատի պահպանման ծախսերը 2019 թվականին փաստացի կազմել է 638504.7 հազ. դրամ: 2020 թվականին նախատեսված է 655586.4 հազ. դրամ, կամ ավելացել է 17081.7 հազ. դրամով /աճ՝ 2.7%/, որը հիմնականում պայմանավորված է աշխատավարձերի բնականոն աճով: ՀՀ Լոռու մարզպետարանի պահպանման ծախսերի «Վարչական սարքավորումներ» հոդվածով նախատեսված է 3500.0 հազ. դրամ, որով նախատեսվում է ձեռք բերել համակարգչային նոր տեխնիկա և այլ գրասենյակային գույք:

Կրթության ոլորտի պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններին հատկացված փաստացի գումար 2019թ.-ին կազմել է 7056118.6 հազ. դրամ: 2020թ.-ի համար նախատեսված է 7881148.5 հազ. դրամ, կամ աճել է 825029.9 հազ. դրամով/աճը՝ 11.7%/, որը հիմնականում պայմանավորված է մանկավարժների աշխատավարձի 10 % բարձրացմամբ, ինչպես նաև նվազագույն աշխատավարձի բարձրացմամբ:

Մշակութային ոլորտի պետական ոչ առևտրային կազմակերպության /Լոռի-Փամբակի երկրագիտական թանգարան/ պահպանման ծախսերը 2019թ.-ին փաստացի կազմել է 18121.6 հազ. դրամ, 2020 թվականին նախատեսված է 19651.4 հազ. դրամ, կամ աճել է 1529.8 հազ. դրամով/ աճը՝ 8.4%/, որը հիմնականում պայմանավորված է նվազագույն աշխատավարձի բարձրացմամբ:

Մարզում 2020թ. նախատեսվում է ապահովել հետևյալ արդյունքները.

- ❖ օրենսդրությամբ մարզպետին վերապահված լիազորությունների արդյունավետ իրականացում,
- ❖ մարզպետի աշխատակազմի օպտիմալացում և կառուցվածքային փոփոխության իրականացում,
- ❖ մարզպետի աշխատակազմի աշխատատեղերի կահավորում և տեխնիկական հագեցում,
- ❖ համայնքների տնտեսական և սոցիալական ենթակառուցվածքների զարգացմանն

ՀՀ Լոռու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր

- ուղղված Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեից սուբվենցիաների տրամադրման գործընթացի շարունակում,
- ❖ մարզպետի աշխատակազմի տեղեկատվական, կառուցվածքային կառավարչական գործառույթների բարելավում,
 - ❖ մարզպետի աշխատակազմի, ՏԻՄ-երի և ՀԳՄ տարածքային ստորաբաժանումների փոխհարաբերությունների սերտացում,
 - ❖ մարզպետի աշխատակազմի քաղաքացիական ծառայողների վերապատրաստումների շարունակում,
 - ❖ մարզպետի կողմից իրականացնել իրավական և մասնագիտական վերահսկողություն տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից իրականացվող լիազորությունների իրականացման նկատմամբ,
 - ❖ մարզպետի աշխատակազմի և համայնքապետարանների մասնագետների, մարզային ռազմավարության իրականացման սուբյեկտների շարունակական մասնագիտական վերապատրաստումների իրականացում,
 - ❖ մարզում չօգտագործվող պետական և համայնքային գույքի հաշվառումը, ըստ պիտանելիության աստիճանի դասակարգումը և իրականացվելիք ծրագրերի համար որպես արտադրական և գրասենյակային տարածքներ օգտագործելու համար սեփականատերերի հետ քննարկումների կազմակերպումը,
 - ❖ մարզպետի աշխատակազմի աջակցությամբ կամ ուղղակի գործողություններով մարզում կատարված ներդրումների ծավալի ավելացումը,
 - ❖ մարզպետարանի և ՏԻՄ-երի, մասնավոր հատվածի միջև համագործակցության մակարդակի բարձրացումը:

8.2 Տեղական ինքնակառավարում

2019թ. ՀՀ Լոռու մարզի համայնքներում 1 շնչին ընկնող սեփական եկամուտները (217.8 հազ. մարդ) փաստացի կազմել է 11,7 հազ. դրամ, 11.4 հազ. դրամ դրամ պլանավորվածի դիմաց, 2020թ. համար նախատեսվել է 12,1 հազ. դրամ կամ մարզում բնակչության 1 շնչի հաշվով սեփական եկամուտները 2020թ.ին պլանավորվում է ավելացնել 3,4%-ով:

Լոռու մարզի համայնքների բյուջեների սեփական եկամուտները 2019թ. համար նախատեսվել էր 2,439,041.9 հազ. դրամ, փաստացի կատարումը կազմել է 2,525,210.2 հազ. դրամ, իսկ 2020թ. համար նախատեսվել է 2,629,129.8 հազ. դրամ, որի աճը 2019թ. պլանի նկատմամբ նախատեսվել է 7,8% աճ, իսկ 2019թ. փաստացի

նկատմամբ 4.1% աճ և ընդամենը եկամուտների մեջ սեփական եկամուտների տեսակարար կշիռը նախատեսվել է 31.0%:

- ❖ 2020թ. տեղական ինքնակառավարման ոլորտի առաջնահերթություններն են.
- ❖ վարչատարածքային բարեփոխումների շարունակումը,
- ❖ տեղական ինքնակառավարման մարմինների, համայնքապետարանների աշխատակազմերի տեխնիկական և մասնագիտական հմտությունների զարգացումը,
- ❖ համայնքների զարգացման ծրագրերի մարզային զարգացման ռազմավարությանը համապատասխանեցման շարունակումը.
- ❖ տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից մատուցվող ծառայությունների որակից բնակչության բավարարվածության աստիճանի բարձրացումը,
- ❖ համայնքների բյուջեների սեփական եկամուտների աճի ապահովումը նախորդ տարվա համեմատ,
- ❖ համայնքապետարանների աշխատակազմերի գործունեության արդյունավետության բարձրացում, մատուցվող ծառայությունների որակի բարելավումը,
- ❖ համայնքների զարգացման գործընթացներում քաղաքացիական հասարակության մասնակցության ապահովումը,
- ❖ աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների որակի բարելավումը և հասանելիության ապահովումը:

8.3 Քաղաքացիական հասարակություն

2020 թվականի ընթացքում տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության թափանցիկության և հրապարակայնության ապահովելու նպատակով մարզպետարանի աշխատակազմի, ՏԻՄ-երի, ՀԼՄ-ների և մարզի հասարակական կազմակերպությունների համագործակցությամբ նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները.

- ❖ մարզում գործող ՀԼՄ-ների և հասարակական կազմակերպությունների հետ անհրաժեշտ համագործակցության կազմակերպում՝ հանրային իրազեկման աշխատանքներն առավել արդյունավետ դարձնելու նկատառումներով,
- ❖ պարբերաբար կազմակերպել հանրային քննարկումներ՝ հանրային կարևորություն ներկայացնող հարցերի առնչությամբ,
- ❖ ապահովել մարզպետի, մարզի համայնքների ղեկավարների, ավագանու անդամների կողմից հանրությանը ներկայացվող հաշվետվությունների, ինչպես

«Հռոու մարզի 2020 թվականի գործունեության ծրագիր»

- նաև մարզի տարեկան գործունեության ծրագրով նախատեսված միջոցառումների իրագործման վերաբերյալ տեղեկատվության մատչելիությունը,
- ❖ ապահովել մասնակցային կառավարումը և հասարակական կազմակերպություններին, քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչներին և բնակիչներին մասնակից դարձնել որոշումների ընդունմանը և բարձրացնել հանրության իրազեկվածության աստիճանը,
 - ❖ շարունակել մարզպետի աշխատակազմի և համայնքների պաշտոնական ինտերնետային կայքերի հնարավորությունների կատարելագործման ուղղությամբ տարվող աշխատանքները,
 - ❖ մարզպետի, նրա տեղակալի և մարզպետի աշխատակազմի կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարների՝ համայնքներ կատարվող այցելությունների լուսաբանման աշխատանքների շարունակական կազմակերպում:

8.4 Արտակարգ իրավիճակների բնակչության եւ տարածքների պաշտպանություն

Բնական և տեխնածին աղետների ժամանակ բնակչության պաշտպանվածության խնդիրը պետք է մշտապես գտնվի պատասխանատու մարմինների ուշադրության կենտրոնում: Ռիսկերի նվազեցման գործընթացում գլխավոր պայմանը հասարակության պատրաստվածությունն է բնական և տեխնածին աղետներին: Այս գործընթացում կարևորվում է աղետների վերաբերյալ տեղեկատվական, վերլուծական, ինչպես նաև ազդարարման, իրազեկման աշխատանքների կազմակերպումը:

Լոռու մարզը՝ աղետների առումով, գտնվում է բարձր ռիսկային գոտում, որը լուրջ սպառնալիք է ազգաբնակչության, մարզի և համայնքների կայուն զարգացման համար: Աղետների ռիսկի կառավարման (ԱՌԿ) կարողությունների զարգացումը կարևոր նախադրյալ է համայնքի անվտանգ լինելու համար:

ԱՌԿ համակարգը գործընթացների և գործառույթների մի շրջանակ է, որի նպատակն է բարձրացնել աղետներին դիմակայելու կարողությունները: Այն նպատակաուղղված է կանխելու կամ կանխարգելելու վտանգները, նվազեցնելու այդ վտանգների հնարավոր բացասական ազդեցությունը, ինչպես նաև նպաստելու, մարզի, համայնքների և հասարակության կայուն զարգացմանը:

Արտակարգ իրավիճակներում բնակչության պաշտպանության ոլորտում 2020 թվականի հիմնական միջոցառումներն են՝

1) Աղետների ռիսկի կառավարման պլանից բխող ծրագրերի մշակում, այդ թվում նաև նոր կազմվող զարգացման ծրագրերում աղետների ռիսկերի նվազեցման բաղադրիչների ներառում:

2) Բնակավայրերում ազդարարման սարքավորումների ձեռք բերման և վերանորոգման ուղղությամբ աշխատանքների իրականացում:

Պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների, կազմակերպությունների պատրաստվածության բարձրացման նպատակով 2020 թվականին անց են կացվելու ուսումնավարժություններ՝

1) Մեկ շտաբային ուսումնավարժություն.

2) Մարզի 30 համայնքների կողմից շտաբային ուսումնավարժությունների անցկացում.

3) Մեկ ցուցադրական հատուկ տակտիկական ուսումնավարժության անցկացում.

4) Հատուկ տակտիկական ուսումնավարժության անցկացում մարզի 8 կազմակերպություններում և 6 հանրակրթական դպրոցներում:

Մյուս հիմնախնդիրը գարնանային հնարավոր հեղեղումների կանխարգելումն է, որի նպատակով մարզի տարածքում պետք է կատարվեն գետերի հունների, հեղեղատարների մաքրման և ավապաշտպան կառույցների վերանորոգման աշխատանքներ:

2020թ. նախատեսվում է համայնքների բյուջեների միջոցներով իրականացնել սելավատարների և հեղեղատարների մաքրման ու նորոգման աշխատանքներ:

9. ՄՇՏԱԴԻՏԱՐԿՈՒՄ

Լոռու մարզի 2020 գործունեության ծրագրի համար կարևորվում է մշտադիտարկումը, որը կիրականացվի մարզային վարչակազմի կողմից՝ մոնիտորինգի և գնահատման (ՄԳ) համակարգի միջոցով: ՄԳ համակարգը կվերահսկի Ծրագրի կատարումը, կամփոփի 2020 թվականի գործունեության արդյունքները՝ ՄՀԴ նպատակներին հասնելու առումով:

Մոնիտորինգի տարեկան հաշվետվությունը կամփոփի տարվա ընթացքում նախատեսված բոլոր միջոցառումների վերաբերյալ ՄԳ համակարգից ստացված արդյունքները: Այն կներառի հետևյալ գլխավոր բաժինները.

1. տարեկան ծրագրի շրջանակներում իրականացված միջոցառումները, կատարված ծախսերը և արդյունքները,

2. հաջորդ տարվա հիմնախնդիրները, այդ թվում՝ քաղաքականությունների ուրվագծումը: ՄԳ տարեկան հաշվետվությունը պատրաստելուց հետո կկազմակերպվի ՄԳ արդյունքներն ամփոփող խորհրդակցություն, որին կմասնակցեն ինչպես մարզի խորհրդի, այնպես էլ քաղաքացիական հասարակության և դոնոր կազմակերպությունների ներկայացուցիչները:

10. ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ

Լոռու մարզի 2020թ.-ի գործունեության ծրագրի ընդհանուր ֆինանսավորումը կազմում է 51,257 մլրդ. դրամ, որից

	ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝ 2020թ.	51,257,686.1
	<i>որից՝</i>	
1	ՀՀ պետական բյուջե, այդ թվում՝	44,491,529.9
	<i>սեփական միջոցներ</i>	31,488,891.3
	<i>վարկային միջոցներ</i>	13,002,638.6
2	Միջազգային կազմակերպություններ և դոնորներ	877,518.6
3	Համայնքային բյուջե	315,515.0
4	Մասնավոր ներդրողներ	4,773,122.6
5	Այլ աղբյուրներ	800,000.0